

beleggingscategorieën te kopen, kan het risico binnen de portefeuille worden verlaagd. Dat is met name het geval als de effecten een lage correlatie vertonen.

De correlatiecoëfficiënt meet hoe twee soorten beleggingen ten opzichte van elkaar bewegen. De coëfficiënt ligt ergens tussen de één (perfecte correlatie, geen risicoreductie; als variabele A met 1 procent toeneemt, neemt variabele B ook met 1 procent toe) en min één (negatieve correlatie, risico kan worden geëlimineerd; als variabele X met 1 procent toeneemt, neemt variabele Y met 1 procent af). Spreiding wordt al bereikt als de correlatie tussen twee beleggingen onder de één ligt.

Markowitz liet zien dat spreiden niet ten koste hoeft te gaan van het verwachte rendement. Door diversificatie is uiteindelijk zelfs een portefeuille samen te stellen die alleen nog maar marktrisico bevat. Dat is wel een theoretische exercitie; in de praktijk is het spreiden vooral een kwestie van bepaalde vuistregels en goed nadenken over risico's.

RISICO BEPERKEN

Voor iedere individuele belegging zijn allerlei risicofactoren van toepassing. Zo is er bedrijfsrisico: sommige bedrijven volgen nu eenmaal een verkeerde strategie die ten koste gaat van resultaten, of de middelen worden niet efficiënt ingezet. Daarnaast is er

sectorrisico: de ene sector profiteert van hoge energieprijzen, terwijl de andere daar juist door wordt geraakt. Diversificatie kan deze risico's flink beperken.

Binnen activaklassen – bijvoorbeeld aandelen, obligaties, vastgoed – zijn ook risico's te vinden die weg kunnen worden gespreid. Aandelenrendementen zijn behoorlijk verweven met de economie: recessies zorgen vaak voor koersdalingen. Tegelijk wordt in die omstandigheden vaak de rente verlaagd door de centrale bank en zoeken beleggers de veiligheid van staatsleningen op. Dat kan de koersen van obligaties juist laten stijgen.

In theorie is er een marktportefeuille die de beste diversificatie biedt. Die bestaat uit alle beleggingen op alle markten, in de verhouding van de marktwaarde. Voor een particuliere belegger is het niet praktisch mogelijk om zelf al die activa aan te kopen, maar spreiding over een heel groot deel van de markt is tegenwoordig eenvoudig te realiseren met etf's of beleggingsfondsen.

DE VERDELING

Aandelen en obligaties zijn de belangrijkste bouwstenen van de meeste portefeuilles. De verhouding tussen deze twee hangt voor een individuele belegger vooral af van zijn of haar risicoprofiel en leeftijd. In algemene zin

DE CORRELATIECOEFFICIËNT MEET HOE TWEE SOORTEN BELEGGINGEN TEN OPZICHTE VAN ELKAAR BEWEGEN

is de weging van obligaties hoger als de risicobereidheid lager is en neemt deze ook toe als de belegger ouder wordt.

Dat de praktijk weerbarstiger kan zijn, is de afgelopen jaren wel gebleken. Voor het eerst in lange tijd zijn kapitaalmarktrentes stevig gestegen en hebben obligaties (vooral met lange looptijden en vaste rentes) slecht gepresteerd, terwijl ook aandelenbeurzen flink omlaag gingen. Dit was afgelopen jaar anders dan in bijvoorbeeld 2008, toen staatsobligaties zich wel degelijk konden onttrekken aan de malaise.

Hoe zit het met alternatieve vermogensklassen, zoals grondstoffen en vastgoed? Beleggers zijn daar aangewezen op afgeleide producten, of het direct fysiek aanhouden van goederen of gebouwen. Twee zaken zijn daar erg belangrijk.

1. Wie een koophuis bezit, heeft automatisch al een

